

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ СЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇН КОЛИШНЬОГО РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЄС

І.А. Вакуленко, аспірант

Сумський державний університет

Інтеграція постсоціалістичних держав Європи та держав, що входять до Європейського Союзу, відбувається неоднаково в силі багатьох обставин. Особливо складно даний процес протікає стосовно слов'янських країн. Відтак для визначення перспектив інтеграції таких держав до європейської спільноти потрібно визначити перелік факторів, що ускладнюють процес інтеграції.

Тенденції до глобалізації, що чітко проявилися в суспільному русі у ХХ столітті, продовжують трансформувати суспільно-політичні та економічні відносини. Реалії, спричинені ними, спровокували інтеграційні процеси, між державами, що мають значну кількість спільних характеристик економічного, культурного, соціального та політичного характеру. При чому ключовим аспектом інтеграції є економічна складова. Свідченням тому є рівень інтеграції країн з високим рівнем економічного розвитку, прикладом такого утворення є Європейський Союз. Однак економічна складова не є достатньою умовою для створення стійкого інтеграційного об'єднання. Для набуття інтеграційним об'єднанням стійкості необхідна наявність політичного режиму та культурних традицій, спільних чи схожих для країн-учасниць. Наявність даних умов не є гарантією успішного об'єднання держав, проте визначає глибину інтеграційних зв'язків та встановлює запас міцності при виникненні економічних протиріч між країнами-учасницями, що стає особливо актуальним підчас економічних криз, частота та сила яких зростає. Відповідно утворення всесвітньої інтегрованої спільноти неможливе внаслідок існування різних політичних режимів, держав зі значними культурними та релігійними відмінностями, а також, головне, різного рівня економічного розвитку. Названі вище фактори відіграють істотну роль у процесі входження певної держави до вже існуючого міждержавного об'єднання.

Для України питання інтеграції до Європейського Союзу стало актуальним через кілька років після проголошення незалежності. Однак в силу різних обставин досягти членства у Європейському Союзі наразі не вдається. Для визначення перспектив України в даному напрямку необхідно проаналізувати інтеграційний шлях держав, що мають постсоціалістичне минуле, виділивши їх спільні та відмінні риси, що у поєднанні з різними здобутками даних держав у процесі інтеграції до Європейського Союзу має дати відповідь на

запитання, на що можна розраховувати Україні у найближчі роки у напрямку євроінтеграції. Доцільно розділити європейські держави постсоціалістичного табору на три групи. До першої варто віднести держави, що перебували під впливом Радянського Союзу після Другої світової війни: нинішні Чехія, Словаччина, Польща, Болгарія, Румунія та країни Прибалтики. До другої групи входять країни Балканського півострова. До третьої – слов'янські держави колишнього СРСР: Україна, Росія, Білорусь. Інші держави, що наразі не претендують на членство в ЄС, розглядати не доцільно.

Для першої групи країн характерно відсутність тоталітарних традицій управління, достатньо високий рівень економічного розвитку (окрім Болгарії та Румунії), спільна система цінностей з країнами-членами ЄС до 2004 року. Відтак інтеграція даних держав до ЄС не зустріла нездоланих перешкод, що засвідчив їх вступ до Європейського Союзу у 2004-2007 роках.

Для групи балканських держав характерним є наявність певних тоталітарних традицій, національна напруга, нижчий рівень економічного розвитку порівняно з державами з першої групи та частково споріднена система цінностей з країнами-членами ЄС. Відтак результати їх євроінтеграції є менш вдалим: провідні балканські держави є кандидатами на членство в ЄС.

Для третьої групи держав характерно наявність тоталітарних традицій управління, низький рівень прийняття демократичних принципів, які значною мірою є привнесеними ззовні і не встигли вкоренитися, низький рівень економічного розвитку та соціальних стандартів, частково споріднена система цінностей з країнами-членами Європейського Союзу. Відтак для даної групи держав інтеграційні процеси зустрічають значний внутрішній опір. На відміну від держав, названих вище, що з різною швидкістю рухаються у напрямку євроінтеграції, Україна, Російська Федерація та Білорусь не мають односпрямованого руху. Унаслідок відмінного процесу розбудови незалежності названі держави мають суттєві відмінності між собою на сучасному етапі розвитку, проте жодна з них реально не зацікавлена у вступі до ЄС. Білорусь апіорі не претендує на членство в ЄС внаслідок недемократичного політичного режиму. Російська Федерація через політичні міркування воліє знаходитися поза межами ЄС, що дає можливість більшого політичного та економічного впливу в європейському регіоні, не змушуючи її зважати на внутрішню політику ЄС. Україна на сучасному етапі, не маючи чіткого вектора руху: до демократизації чи повернення до командного стилю управління, перебуваючи під політичним тиском Росії, не здатна до інтеграції до ЄС. Відтак перспективи вступу даних країн до ЄС практично нульові.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Світлана ситник Євроінтеграція та європеїзація: проблеми управління [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1686/>
2. Фелікс Барановський Чинники та мотиви європейської інтеграції України управління [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=79&c=1909>